

Postanowienie z dnia 17 listopada 1998 r.

II UKN 410/98

Postanowienie sądu drugiej instancji o przekazaniu sprawy organowi pozasądowemu w celu wydania rozstrzygnięcia w ramach przedsądowego etapu postępowania, nie kończy postępowania w tej sprawie i nie podlega zakarzeniu kasacją (art. 392 § 1 KPC).

Przewodniczący SSN: Jerzy Kuźniar, Sędziowie SN: Andrzej Kijowski (sprawozdawca), Roman Kuczyński.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 1998 r. na posiedzeniu niejawnym sprawy z powództwa Władysława O. przeciwko Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Ł. o uznanie choroby zawodowej, na skutek kasacji strony pozwanej od postanowienia Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi z dnia 13 maja 1998 r. [...]

p o s t a n o w i ł:

o d r z u c i ć kasację.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Łodzi postanowieniem z dnia 27 stycznia 1998 r. [...], przekazał sprawę Władysława O. przeciwko Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Ł. o odszkodowanie z tytułu choroby zawodowej do rozpoznania według właściwości przez Komendanta Wojewódzkiego tej Straży Pożarnej. W motywach swego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy powołał się na następujące ustalenia faktyczne.

Powód Władysław O. był w pozwanej Komendzie Wojewódzkiej zatrudniony w charakterze funkcjonariusza pożarnictwa w okresie od dnia 11 maja 1974 r. do dnia 31 grudnia 1981 r. Z dniem 31 grudnia 1981 r. powód został zwolniony ze służby w związku z nabyciem uprawnień do zaopatrzenia emerytalnego.

W ocenie Sądu pierwszej instancji jest bezsporne, że jako funkcjonariusz pożarnictwa powód podlegał przepisom dekretu z dnia 27 grudnia 1974 r. o służbie funkcjonariuszy pożarnictwa (Dz.U. Nr 50, poz. 321 ze zm.). Z dniem 1 stycznia 1992 r. dekret ten utracił moc na skutek wejścia w życie ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U. Nr 88, poz. 400 ze zm.). Zgodnie z art. 59 tej ustawy strażak, który w związku ze służbą doznał uszczerbku na zdrowiu lub poniósł szkodę w mieniu otrzymuje odszkodowanie w trybie i na zasadach określonych dla funkcjonariuszy Policji. Z treści § 2 pkt 15 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 marca 1992 r. w sprawie przyznawania i wypłaty odszkodowań przysługujących w razie wypadku i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji, Urzędzie Ochrony Państwa i Straży Granicznej (Dz.U. Nr 29, poz. 129 ze zm.), po zmianie dokonanej od 1 listopada 1992 r. rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 października 1992 r. (Dz.U. Nr 77, poz. 333), wynika zaś, iż organami właściwymi w tych sprawach są komendanci wojewódzcy (stołeczny) Państwowej Straży Pożarnej wobec funkcjonariuszy pełniących służbę na terenie ich działania oraz wobec członków ich rodzin. Przepis § 2 rozporządzenia nowelizacyjnego stanowi przy tym, że sprawy wszczęte po dniu 1 lutego 1992 r., lecz nie zakończone przed dniem jego wejścia w życie, rozpoznawana są na podstawie uregulowań rozporządzenia. Dotyczy to tym bardziej spraw wszczętych pod rządem rozporządzenia, a więc po dniu 1 listopada 1992 r. Skoro więc pozew został wniesiony w dniu 27 października 1997 r., to sprawa podlega rozpoznaniu w trybie określonym przepisami rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 marca 1992 r.

Zażalenie wniesione przez obie strony oddalił Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi postanowieniem z dnia 13 maja 1998 r. [...]. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Wojewódzki podał, że przepis art. 59 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. oraz § 2 pkt 15 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 marca 1992 r. mają - wbrew twierdzeniom strony pozwanej - zastosowanie zarówno do funkcjonariuszy pełniących służbę, jak tej funkcjonariuszy emerytowanych. Powód dochodzi zresztą świadczeń z tytułu choroby zawodowej, a więc choroby spowodowanej działaniem w środowisku pracy czynników szkodliwych dla zdrowia, co Komendanta Państwowej Straży Pożarnej w Ł., jako organ właściwy do rozpoznania roszczenia, obliuguje niejako z natury rzeczy do badania stanu faktycznego z okresu, w którym powód był funkcjonariuszem pożarnictwa. Dla rozstrzygnięcia tego żądania nie ma żadnego znaczenia fakt, że powód pobiera aktualnie eme-

ryturę oraz że jest to świadczenie na ogólnych (cywilnych) zasadach, a nie świadczenie przewidziane dla służb mundurowych. Rozpoznanie roszczenia przez Komendanta Wojewódzkiego PSP jest koniecznym etapem postępowania przedsądowego, którego negatywne zakończenie umożliwi powodowi odwołanie się do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych.

Kasację od powyższego postanowienia wniosła w imieniu pozwanej Komendy Wojewódzkiej PSP jej pełnomocnik, zarzucając naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 59 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. oraz § 2 pkt 15 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 marca 1992 r. W uzasadnieniu skargi kasacyjnej podniesiono, że powołany przepis ustawy i rozporządzenia mają zastosowanie jedynie do strażaków pełniących służbę. Wobec strażaków emerytowanych stosuje się natomiast przepisy ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Urzędu Państwa, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej i ich rodzin (Dz.U. Nr 53, poz. 214 ze zm.), przy czym powód korzysta z emerytury przewidzianej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lipca 1981 r. w sprawie szczególnych zasad przechodzenia na emeryturę pracowników uspołecznionych zakładów pracy w okresie od dnia 31 grudnia 1981 r. (Dz.U. Nr 19, poz. 95).

Strona skarżąca uważa, że organem właściwym do wydania decyzji odnośnie do choroby zawodowej powoda jest państwowy terenowy inspektor sanitarny. W dniu zwolnienia powoda ze służby miały bowiem w sprawach nie uregulowanych dekretem z dnia 27 grudnia 1974 r. zastosowanie przepisy Kodeksu pracy. Dekret odsyłał więc w tym zakresie do przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 listopada 1974 r. w sprawie chorób zawodowych (Dz.U. Nr 45, poz. 271), zastąpionego aktualnie przez identycznie zatytułowane rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 listopada 1983 r. (Dz.U. Nr 65, poz. 294 ze zm.).

Skarżąca twierdzi zatem w konkluzji, że kwestionowane postanowienie jest niewykonalne, gdyż Komendant Wojewódzki Państwowej Straży w Ł. nie może wobec powoda wydać oczekiwanej decyzji. Taka decyzja musiałaby się bowiem opierać na orzeczeniu komisji lekarskiej służby zdrowia resortu spraw wewnętrznych, a komisje te, działające na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lipca 1991 r. w sprawie właściwości i trybu postępowania komisji lekarskich podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych (Dz.U. Nr 79, poz. 349 ze zm.), oceniają jedynie psychofizyczną zdolność do pełnienia służby u kandydatów do służby w PSP,

jak również orzekają o stopniu uszczerbku na zdrowiu spowodowanym wypadkiem lub chorobami pozostającymi w związku ze szczególnymi warunkami lub właściwościami służby oraz o związku schorzeń i ułomności ze służbą. Tymczasem powód nie jest strażakiem ani strażackim emerytem uprawnionym do „policyjnej emerytury”, którego do komisji lekarskiej MSW kierowałby resortowy organ rentowy.

Zaskarżone postanowienie w przedmiocie przekazania sprawy właściwemu organowi kończy - zdaniem skarżącej - postępowanie sądowe w sprawie, wobec czego zgodnie z art. 392 KPC przysługuje od niego kasacja. Stanowisko to znajduje potwierdzenie w orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 1970 r., III PRN 1/70 (OSNCP 1970 z. 11, poz. 210).

W odpowiedzi na kasację powód wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest niedopuszczalna i jako taka podlega odrzuceniu. Kasacja przysługuje bowiem stronie od wyroku lub postanowienia, wydanych przez Sąd drugiej instancji i kończących postępowanie w sprawie (art. 392 § 1 KPC). Tymczasem zaskarżone postanowienie Sądu Wojewódzkiego nie kończy postępowania w niniejszej sprawie, której przedmiotem jest żądanie odszkodowania za uszczerbek za zdrowiu (głuchotę), wiązany przez powoda ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby pożarniczej, pełnionej przez niego w pozwanej Komendzie Wojewódzkiej w okresie od dnia 11 maja 1974 r. do dnia 31 grudnia 1981 r. Postępowanie w tej sprawie ma się zatem toczyć nadal, co zresztą wynika wprost z treści uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia. Sąd drugiej instancji wyraźnie napisał, że rozpoznanie roszczenia przez Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarowej w Ł. jest jedynie „koniecznym etapem postępowania przedsądowego”, którego ewentualnie negatywne zakończenie nie pozbawia powoda odwołania się do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. Co prawda zaskarżone orzeczenie przekazuje sprawę do rozpoznania innemu organowi niż sąd powszechny, lecz czyni to w odniesieniu do przedsądowego (wstępnego) etapu postępowania, a więc bez wyłączenia drogi sądowej. Bezzasadne jest zatem upatrywanie w nim rozstrzygnięcia analogicznego do odrzucenia pozwu i kładącego kres postępowaniu sądowemu, co w powoływanym przez kasację wyroku z dnia 20 marca 1970 r., III PRN 1/70 (OSNCP 1970 z. 11, poz. 210) skłoniło Sąd Najwyższy do opowiedzenia się za dopuszczalnością zaskarżenia ta-

kiego orzeczenia rewizją nadzwyczajną. Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę przychyliła się do innego orzeczenia, wydanego jeszcze w okresie międzywojennym i głoścącego, że postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie, jest jedynie postanowienie, po którego wydaniu dalsze postępowanie w sprawie już się nie toczy (I C 574/34).

Przedmiotową skargę kasacyjną powinien jako niedopuszczalną odrzucić sąd drugiej instancji (art. 393⁵ KPC), lecz skoro nie zrobił tego Sąd Wojewódzki, to na podstawie art. 393⁸ § 1 KPC obowiązany był tak orzec Sąd Najwyższy.

=====